

تبصره ۳۴ لایحه بودجه ۷۶ اصلاحات بیشتری می‌طلبید

■ تبصره مالیاتی و تحولی که نشد

دفتر بررسی‌های اقتصادی

است که اجازه استخدام ۲۵۰۰ نفر را به وزارت دارایی داده است.

متأسفانه همراه بودجه سالانه، گزارش عملیات بودجه سال قبل و نحوه اجرای تبصره‌های آن به مجلس داده نمی‌شود تا بر اساس آن بتوان موفقیت یا عدم موفقیت دستگاه‌ها در اجرای بودجه را ارزیابی کرد. مثلاً روشن نیست که وزارت دارایی در سال ۱۳۷۵ چه تعدادی را استخدام کرده است و استخدام شده‌ها با چه تحصیلاتی بوده‌اند و تا کی این برنامه ادامه خواهد داشت و چه اثر مثبتی در نظام مالیاتی کشور داشته و چه تحولی را در وزارت امور اقتصادی و دارایی به وجود آورده‌اند.

متن قسمت اول تبصره ۳۴ بودجه سال ۱۳۷۵ مؤید این نکته است که وزارت دارایی در بودجه سال‌های گذشته نیز چنین مجوزهایی را از قوه مقننه کسب کرده و قادر به جذب افراد مورد نیاز خود نبوده است. دلایل این امر چیست؟ کمبود حقوق، نارسایی نظام اداری وزارتخانه یا کمبود

در بند «الف» از تبصره ۳۴ لایحه بودجه ۷۶ هدف‌ها و دلایل تنظیم این تبصره منعکس شده که از این قرار است:

- ۱- بازنگری در تشکیلات و روش‌های دریافت مالیات؛
- ۲- افزایش کارایی نظام مالیاتی؛
- ۳- تحقق درآمدهای مالیاتی پیش‌بینی شده در سال ۱۳۷۶.

مقدمه این بند با مقدمه مذکور در تبصره ۳۴ قانون بودجه سال ۱۳۷۵ یک تفاوت عمده دارد که به جای قسمت‌های ۱ و ۲ فوق، در مقدمه تبصره ۳۴ سال ۱۳۷۵ به «طرح و تجهیز و بازسازی و مطالعه بهبود نظام مالیاتی کشور» اشاره شده است که از مقدمه تبصره سال ۱۳۷۶ حذف شده است و معلوم نیست که سرنوشت این طرح به کجا انجامیده است؟

قسمت اول بند «الف» این تبصره، به وزارت دارایی اجازه می‌دهد که ۱۵۰۰ نفر نیروی انسانی جدید استخدام کند. مشابه همین بند در سال ۱۳۷۵ نیز وجود داشته

۲- چرا این اعتبار به صورت جداگانه در بودجه پیش بینی می شود؟ اگر پاسخ آن است که هدف از جداسازی آن از ارقام کلی بودجه وزارت دارایی، آسان کردن کنترل های بودجه ای است؛ بلافاصله این سؤال پیش می آید که مگر ارقام کلی بودجه وزارت امور اقتصادی و دارایی

مورد نظارت و کنترل قرار نمی گیرد؟

۳- تردیدی نیست که نظام مالیاتی کشور باید مطالعه و بررسی شود و بهبود و تحول پذیرد. اشاره می شود که در مقدمه تبصره ۳۴ بودجه سال ۱۳۷۵، هدف از اجرای تبصره «تجهیز و بازسازی و مطالعه بهبود نظام مالیاتی کشور» عنوان شده است و در قسمت دوم بند «الف» تبصره ۳۴ سال ۱۳۷۶ هدف، «ایجاد تحول در نظام مالیاتی کشور» قید شده است که مقصود همان تجدید نظر در نظام مالیاتی کشور است؛ زیرا این نظام با مشکل و نارسایی های فراوانی روبرو است و باید از جهات و ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مورد بازنگری و تجدید نظر قرار گیرد.

۴- منظور از عبارتی که در پایان قسمت دوم بند «الف» این تبصره گنجانیده شده روشن نیست؛ زیرا به وزارت دارایی اجازه می دهد که هزینه های ضروری ناشی از اجرای تبصره ۳۴ قانون بودجه سال ۱۳۷۵ را از اعتبار سال ۱۳۷۶ تأمین و پرداخت نماید!

متقاضی برای استخدام (در عین وجود بیکاری آشکار در جامعه). به هر حال استخدام افراد بدون مهیا نمودن سایر امکانات از قبیل سازمان دهی در تشخیص و وصول، کمبود جا و مکان برای استقرار پرسنل، وسایط نقلیه برای ایاب و ذهاب و مانند آن بی فایده است.

قسمت دوم بند «الف» این تبصره، اجازه مصرف اعتبار ردیف ۱۱۰۰۳۰ را به وزارتخانه مزبور داده است. عنوان ردیف چنین است:

«هزینه وصول درآمدهای مالیاتی و اعتبار عمرانی موضوع طرح توسعه، احداث و خرید ساختمان، تجهیزات و مطالعه در جهت تحول نظام مالیاتی کشور»

اعتبار ردیف مشابه در بودجه سال ۱۳۷۵ بالغ بر ۵۲ میلیارد ریال بوده است که ۱۱ میلیارد آن جاری و ۴۱ میلیارد عمرانی است.

درباره این قسمت از تبصره چند نکته قابل طرح و سؤال است:

۱- اساساً برای مطالعه و تنظیم نظام مالیاتی کشور آیا طرح جامعی تنظیم شده است؟ در صورتی که پاسخ مثبت باشد کل اعتبار پیش بینی شده، زمان اجرا، منابع مورد نیاز (انسانی و ماشین آلات و ابنیه مورد نیاز) چقدر و چگونه است و تاکنون چند درصد از طرح در اجرا با پیش بینی ها تطبیق می کند و اصولاً چند درصد اجرا شده است.

به موجب بند «ب» میزان حق صدور کارت اقتصادی از ۵۰۰۰ ریال به ۱۰۰،۰۰۰ ریال افزایش یافته است. با این مجوز در واقع درآمد اختصاصی وزارت امور اقتصادی و دارایی بابت صدور کارت اقتصادی به دو برابر سال گذشته افزایش می‌یابد؛ در صورتی که وزارتخانه مذکور بایستی کلیه مؤدیان را تشویق نماید تا به فوریت کارت اقتصادی دریافت نمایند و حتی وجهی دریافت نکند تا در آینده از ثمرات کارت اقتصادی استفاده شود. به هر حال در جهت اصلاح مرحله‌ای نظام مالیاتی که در وضعیت کنونی فراهم‌کننده نارضایتی مردم و دولت - به طور توأمان - می‌باشد، موارد زیر در تکمیل تبصره مؤثر خواهد بود:

الف - ترتیبی اتخاذ گردد که به منظور تسریع در امر رسیدگی و وصول مالیات و جلوگیری از افزایش و صرفه‌جویی در هزینه‌های دولت وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است از حسابرسان مالیاتی مورد تأیید خود موضوع قانون ماده واحده مصوبه مجلس شورای اسلامی را استفاده نماید.

ب - به منظور ترغیب مؤدیان مالیاتی جهت پرداخت مالیات به طور علی‌الحساب وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است متناسب با مدت زمانی که وجوه تأدیه شده زودتر پرداخت می‌شود، جایزه خوش حسابی از ۱ درصد تا ۱۲ درصد برای مؤدی در نظر بگیرد.

ج - دفاتر و ترازنامه و حساب سود و

زیبان شرکت‌هایی که بیش از ۵۰۰ درصد سرمایه آنها متعلق به وزارتخانه یا شرکت‌های دولتی یا مؤسسات وابسته به دولت می‌باشد و همچنین شرکت‌هایی که موقتاً توسط مدیران دولتی اداره می‌شوند، در صورتی که مورد رسیدگی مؤسسات حسابرسی دولتی از جمله سازمان حسابرسی قرار گرفته باشد پس از تصویب مجمع عمومی یا مراجع صلاحیت‌دار شرکت از لحاظ مالیاتی محتاج رسیدگی مجدد نخواهد بود. بدیهی است گزارش‌های رسیدگی سازمان حسابرسی یا سایر مؤسسات حسابرسی دولتی الزاماً بایستی متضمن حسابرسی مالیاتی و تعیین درآمد مشمول مالیات و میزان مالیات متعلقه باشد.

د - مهلت‌های قانونی پیش‌بینی شده در قانون مالیات‌های مستقیم به شرح زیر اصلاح گردد:

۱- مهلت ابلاغ برگ تشخیص مالیات تا ۱۵ روز پس از انقضای مهلت‌های مذکور در مواد ۱۵۶ - بند ۳ ماده ۹۷ و یا سایر مهلت‌های قانونی خواهد بود.

۲- مهلت اجرای قرارهای صادره از سوی هیئت‌های حل اختلاف مالیاتی برای رسیدگی کارشناسی به پرونده‌های مورد اختلاف حداکثر یک ماه خواهد بود. در غیر این صورت تخلف محسوب گردیده و متخلف مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

۳- شورای عالی مالیاتی مکلف شود حداکثر ظرف مهلت ۲ ماه از تاریخ

و چنانچه حقوقی از دولت یا مؤدیان مالیاتی تزییع شده یا نادیده گرفته شود. مسئولین امر مورد پیگرد قانون قرار خواهند گرفت.

و- کلیه مؤدیان که از سابت عملکرد سالهای قبل از ۱۳۷۲ بدهی مالیاتی قطعی شده دارند که بنا بر دلیلی تاکنون پرداخت نشده و یا ترتیب پرداخت آن داده نشده در صورت اعتراض مؤدی برای یک بار در کمیسیون مرکب از یک نفر از اعضای شورای عالی مالیاتی به انتخاب وزیر امور اقتصادی و دارایی و یک نفر قاضی دادگستری به انتخاب وزارت دادگستری و یک نفر از اطاق بازرگانی یا صنف مربوطه به انتخاب وزیر بازرگانی مطرح شود و رأی صادره قسطی و لازم الاجرا خواهد بود و مؤدی فرصت دارد ظرف سه ماه نسبت به تسویه و یا ترتیب پرداخت آن اقدام کند. چنانچه نسبت به پرداخت و یا ترتیب پرداخت بدهی مذکور اقدامی ننماید، لازم است علاوه بر جرایم قبلی معادل ۳۰ درصد مبلغ مالیات پرداخت نشده به بدهی مؤدی اضافه گردد. ادارات امور اقتصادی و دارایی موظفند ترتیبی اتخاذ نمایند که پروندههای مالیاتی عملکرد سالهای قبل از ۱۳۷۲ مؤدیان مالیاتی هر چه سریعتر قطعیت یابد تا از این جهت، ضرری متوجه مؤدیان مالیاتی نگردد.

اعتراض مؤدیان به آرای صادره از سوی هیئت‌های حل اختلاف مالیاتی به اعتراضات مذکور رسیدگی و نتیجه را اعلام دارد.

۴- وزارت امور اقتصادی و دارایی ترتیبی اتخاذ نماید که از تاریخ اعتراض مؤدیان به برگ تشخیص‌های مالیاتی که با ممیز کل توافق حاصل نشده و یا آرای صادره از سوی هیئت‌های بدوی که مورد اعتراض مؤدی باشد حداکثر ظرف ۱۵ روز جلسه هیئت حل اختلاف مالیاتی ذی‌ربط را تشکیل و نسبت به اعتراض‌های مذکور رسیدگی و اتخاذ تصمیم گردد.

ه- هیئت‌های حل اختلاف مالیاتی (اعم از بدوی - تجدیدنظر - هم عرض - ماده ۲۱۶ و نیز هیئت سه نفری موضوع بند ۳ ماده ۹۷ و ۲۵۱ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم) با حضور هر سه عضو خود در جلسه رسمیت خواهد داشت و تشکیل می‌گردد. در غیر این صورت، وجهه قانونی نخواهد داشت. به علاوه جزء به جزء و مورد به مورد اعتراضات مؤدیان و مأموران مالیاتی بایستی به طور مستدل مورد رسیدگی و اظهار نظر و صدور رأی قرار گیرد و به هیچ وجه کلی گویی و تخفیف بدون مأخذ و تأیید بدون دلیل اعتبار قانونی نخواهد داشت. آرای صادره از سوی هیئت‌های مذکور از هر جهت مورد بازرسی سازمان بازرسی کل کشور قرار خواهد گرفت